

REFERAT |KRS| Formannskapet (2011-2015) d. 17-04-2013

Møtedato Onsdag d. 17. april 2013 kl. 10:30

Møtested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Godkjenning av protokoll fra formannskapetets møte 20.03.13.....	3
Kristiansand kommune - kommuneplanen 2011 - 2022 - mindre endring.....	5
Fornyelse av viljeserklæring angående eierskap i Agder Energi.....	14

Punkt 39/13: Godkjenning av protokoll fra formannskapets møte 20.03.13

Bilag

Protokoll Formannskapet 20.03.2013

Dato 8. april 2013
Saksnr.: 201300162-31
Saksbehandler Anne Lise Holand Aabø

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
17.04.2013

Godkjenning av protokoll fra formannskapetets møte 20.03.13

Forslag til vedtak

[Formannskapet godkjenner protokoll fra formannskapetets møte 20.03.13.](#)

Tor Sommerseth
Rådmann

Anne Lise Holand Aabø
Formannskapssekretær

Vedlegg:
Protokoll formannskapet 20.03.13

**Punkt 40/13: Kristiansand kommune - kommuneplanen 2011 - 2022 -
mindre endring**

Arkivsak-dok. 201212253-13
Saksbehandler Marit Eik

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
17.04.2013

Kristiansand kommune - kommuneplanen 2011 - 2022 - mindre endring

Sammendrag

Kommuneplanen 2011-2022 ble vedtatt i bystyret 22.juni 2011, med tilleggsvedtak 7.september 2011. Gjennom ett års bruk av kommuneplanen i plan- og byggesaksbehandlingen er det oppdaget enkelte uklarheter og utilsikta virkninger av kommuneplanens arealdel. I samråd med byutviklingsstyret og formannskapet har derfor teknisk direktør iverksatt arbeid med mindre endring av kommuneplanen med formål å **klargjøre** kommuneplanen.

Høringsbrevet om mindre kommuneplanendring omhandler:

- Byggegrense langs vei – kommuneplanbestemmelsen § 7f
- Hjemling av veinormalen og vann og avløpsnormen i § 5a og b – krav til tekniske løsninger for nye bygge- og anleggstiltak.
- Kommuneplanbestemmelsene § 2 -plankrav og § 3 om unntak fra plankrav.
- Kombinerte formål i sjø og vassdrag.

Høringsuttalelsene støtter eller har ingen merknader til mindre endring av kommuneplanbestemmelsene §§ 7f, 5a og 5b eller § 3.

Bakgrunnen for forslaget om klargjøring av kombinerte formål i sjø og vassdrag er Flekkerøy hummer sin søknad om akvakultur, hummerhavbeite. Fylkeskommunen kan ikke gi konsesjon dersom tiltaket er i strid med vedtatte arealplaner med mindre det foreligger samtykke fra planmyndigheten. Kommuneplanen er ikke entydig på dette området. Fiskeridirektoratet har varslet innsigelse til den foreslåtte endringen. Fylkeskommunen har uttalt at endringen ikke kan gjøres som mindre endring av kommuneplanen fordi konsekvensene av den foreslåtte endringen ikke kommer klart frem. Også Fiskarlaget Sør og Flekkerøy Fiskeriforening har uttalt seg negativt til denne endringen.

Det følger av lovkommentaren til plan- og bygningsloven § 11-17 at planendringen må behandles som ordinær planendring dersom berørte myndigheter er imot en slik endring. På denne bakgrunn legger rådmannen til grunn at kommunens forslag til endring/presisering av kombinerte formål i sjø og vassdrag, likevel ikke kan gjøres som en mindre endring.

Kommunen har, etter høringen, henvendt seg til Miljøverndepartementet med spørsmål angående uklarheter i kommuneplanens arealformål i sjø. Miljøverndepartementet viser til Nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister der det framgår at det ved bruk av *kombinerte arealformål i sjø* er *påkrevd* med utdyping av hva som inngår i arealformålet. I kommuneplanen er slik utdyping angitt i planbeskrivelse, men ikke i tegnforklaringen eller bestemmelsene. Miljøverndepartementet heller derfor til at disse deler av sjøområdene er å betrakte som ikke planlagte. Rådmannen tar Miljøverndepartementet sine synspunkt til etterretning. Dette innebærer at sjøområdene, visst som kombinerte formål i kommuneplankartet, er å anse som ikke planlagte inntil neste kommuneplanrevisjon. Det

følger av dette at dispensasjon fra kommuneplanen for disse deler av sjøområdene ikke er påkrevd. Deler av området som det søkes konsesjon for er avsatt som farled. Rådmannen anbefaler at avklaring etter plan- og bygningsloven og havne- og farvannsloven gjøres under høring og behandling av konsesjonssøknaden.

En ordinær planendring vil være både tid- og arbeidskrevende. Bystyret har ved behandling av kommunal planstrategi vedtatt at kommuneplanen ikke skal revideres (ordinær planendring) i denne bystyreperioden. Rådmannen vil ikke anbefale ordinær endring av kommuneplanen med sikte på endring av planens arealformål i sjø nå.

Rådmannen anbefaler at endring av kommuneplanbestemmelsene som mindre endring slik:

1. Kommuneplanens bestemmelse §§ 5a (om vann- og avløpsnorm) og 5b (veinormalen) oppheves.
2. Kommuneplanens §7 f - *Byggegrense langs vei* endres slik:
Avstand fra vei skal måles fra eiendomsgrense, reguleringsgrense eller faktisk veiplassering og den av de som ligger nærmest byggeobjektet.

Byggegrense fra kommunal vei er som angitt:

- Langs samlevei, som betjener mindre enn 200 boenheter, Sa1 skal avstand fra vei til bygning være minimum 6m. For bygning mot fortau/gs side skal avstand til vei være minimum 4m. Samleveier er forbindelsesveier innenfor områder og bydeler, industriveier og eller veier med busstrafikk.
 - Langs samlevei, som betjener mer enn 200 boenheter og skal benyttes i industriområder og ved busstrafikk, Sa2 skal avstand fra vei til bygning være minimum 8 meter. For bygning mot fortau/gs side skal avstand til vei være minimum 4m.
 - Langs atkomstvei A1 og A2, boligveier samt stikkveier i industriområder, og gang- og sykkelveier skal avstander fra bygning til vei være minimum være 3 meter for bolig, 1,5 meter for frittliggende garasje parallelt med vei og 5 meter for garasje normalt på vei.
 - Murer lavere enn 0.5m kan plasseres i eiendomsgrense mot vei, murer med høyde mellom 0.5 og 1.9m skal minimum plasseres i en avstand fra vei som tilsvarer halve murens høyde, murer høyere enn 2m skal plasseres min 1m fra vei.
 - *Garasjer skal alltid plasseres slik at det er plass til en bil mellom garasjeport og vei.*
3. Kommuneplanbestemmelse § 3 om unntak fra plankrav endres slik at «Bruksendring fra tilleggsdel til hoveddel innenfor en og samme bruksenhet» unntas fra plankravet.

Forslag til vedtak

1. Kommuneplanens bestemmelser §§ 5a og 5b oppheves. Bestemmelsene §3 om unntak fra plankrav og §7 f - *Byggegrense langs vei* endres i samsvar med rådmannens anbefaling i saken.
2. Formannskapet tar Miljøverndepartementets forståelse av kommuneplanens kombinerte arealformål i sjø til etterretning.
3. Det startes ikke opp arbeid med ordinær endring av kommuneplanen med sikte på å endre kommuneplanens kombinerte arealformål i sjø. Arealbruken avklares ved første ordinære revisjon av kommuneplanens arealdel.

Tor Sommerseth
Rådmann

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Utrykte vedlegg:
Formannskapsak 117/12
Høringsbrev
Brev fra Flekkerøy Hummer SA datert 9.10.2012 og 13.02.2013

Bakgrunn for saken

Kommuneplanen 2011-2022 ble vedtatt i bystyret 22.juni 2011, med tilleggsvedtak 7.september 2011. Gjennom ett års bruk av kommuneplanen i plan- og byggesaksbehandlingen er det oppdaget enkelte uklarheter og utilsikta virkninger av kommuneplanens arealdel.

I samråd med byutviklingsstyret og formannskapet har derfor teknisk direktør iverksatt arbeid med mindre endring av kommuneplanen med formål å **klargjøre** kommuneplanen. I medhold til plan- og bygningsloven § 11-17 ble saken oversendt berørte myndigheter for uttalelse før det treffes vedtak. Saken ble også annonsert og sendt organisasjoner som kunne bli berørt av endringen. Høringsbrevet om mindre kommuneplanendring omhandler:

- Byggegrense langs vei – kommuneplanbestemmelsen § 7f og hjemling av veinormalen og vann og avløpsnormen i §5 a og b.
- Kommuneplanbestemmelsene § 2 Plankrav og § 3 om unntak fra plankrav.
- Kombinerte formål i sjø og vassdrag.

Byggegrense langs vei – kommuneplanbestemmelsen §7f

Kommuneplanbestemmelsen lyder slik: «*Byggegrenser langs kommunal vei fastsettes i henhold til veinormal for Kristiansand kommune, av 22.04.2009.*»

Fylkesmannen tolker bestemmelsen slik at veinormalen skal legges til grunn ved utarbeidelse av reguleringsplaner og at den ikke er en rettsgyldig bestemmelse som overstyrer veglovens krav om byggegrense fra vei. Fra kommunens side er bestemmelsen ment slik at veinormalen skal gjelde foran vegloven. For å tydeliggjøre bestemmelsen foreslås det at den endres slik at veinormalens krav til byggegrense fra vei konkretiseres i bestemmelsen.

Veinormalen er under revisjon. Og vil bli sendt på egen høring til berørte når denne foreligger. Byggegrense beholdes i hovedsak som i gjeldende normal, men med enkelte presiseringer og tilpassinger (byggegrense for mur, plass til bil mellom garasje og port, ny inndeling mellom Sa1 og Sa2).

Kommuneplanens bestemmelse §7 f foreslås endret i samsvar med byggegrenser i forslag til revidert veinormal slik:

§7f - Byggegrense langs vei

Avstand fra vei skal måles fra eiendomsgrense, reguleringsgrense eller faktisk veiplassering og den av de som ligger nærmest byggeobjektet.

Byggegrense fra kommunal vei er som angitt:

- *Langs samlevei, som betjener mindre enn 200 boenheter, Sa1 skal avstand fra vei til bygning være minimum 6m. For bygning mot fortau/gs side skal avstand til vei være minimum 4m. Samleveier er forbindelsesveier innenfor områder og bydeler, industriveier og eller veier med busstrafikk.*
- *Langs samlevei, som betjener mer enn 200 boenheter og skal benyttes i industriområder og ved busstrafikk, Sa2 skal avstand fra vei til bygning være minimum 8 meter. For bygning mot fortau/gs side skal avstand til vei være minimum 4m.*
- *Langs atkomstvei A1 og A2, boligveier samt stikkveier i industriområder, og gang-og sykkelveier skal avstander fra bygning til vei være minimum være 3 meter for bolig, 1,5 meter for frittliggende garasje parallelt med vei og 5 meter for garasje normalt på vei.*
- *Murer lavere enn 0.5m kan plasseres i eiendomsgrense mot vei, murer med høyde mellom 0.5 og 1.9m skal minimum plasseres i en avstand fra vei som tilsvarer halve murens høyde, murer høyere enn 2m skal plasseres min 1m fra vei.*
- *Garasjer skal alltid plasseres slik at det er plass til en bil mellom garasjeport og vei.*

Sak om søknad om havbeite av hummer – avklaring av kommuneplanens sjøområder avsatt til kombinert formål i sjø og vassdrag ble behandlet i formannskapet 28.11.2012. Av saken framgår det at kommuneplanen er ikke entydig fordi det ikke framgår av hvilke formål som inngår i kombinerte formål i sjø- og vassdrag. I planbeskrivelsen står det imidlertid at kombinert formål omfatter ferdsel, fiske, natur- og friluftsliv. Akvakultur inngår ikke i kombinasjonen. Av retningslinjene til planen framgår det imidlertid at begrunnelsen for å unnta akvakultur fra det kombinerte formålet er hensynet til rekreasjon og båtutfart. Det følger av plan- og bygningsloven at arealformål i sjø gjelder både vannflate, vannsøyle og havbunn, dersom ikke annet er fastsatt ved bestemmelser. Formannskapet ba i sitt vedtak rådmannen iverksette arbeid med mindre endring av kommuneplanen som presiserer hva som er omfattet av kommuneplanens kombinerte formål i sjø og vassdrag.

Forslag til mindre endring av kommuneplanen har vært på høring. Av høringsbrevet om framgår det at med mindre det framkommer nye momenter under høringen vil kommuneplanen utformes slik at akvakultur på havbunnen ikke er i strid med kommuneplanen. Kommuneplanen ble foreslått presisert i bestemmelse og tegnforklaring slik:

Ny bestemmelse

§17b – Kombinerte formål i sjø

Arealformålet gjelder vannflaten og øvre deler av vannsøylen. Arealene skal disponeres til ferdsel, fiske, natur og friluftsliv. Nye akvakulturlokaliteter inngår ikke i arealformålet.

Presisering i tegnforklaring: *Kombinerte formål i sjø og vassdrag, FFNF*

Fiskeridirektoratet har varslet innsigelse til forslag til mindre endring av kommuneplanen. Fiskeridirektoratet vektlegger at flere forhold bl.a ålegressforekomstene, som tilsier at det er uheldig å unnta ekskludere sjøbunnen fra kombinerte formål i sjø. Også fylkeskommunen påpeker i sin uttalelse at dette er uheldig. Rådmannen er enig i at forslag til bestemmelse, slik den var formulert i høringsbrevet om mindre endringer av kommuneplanen, har en del utilsikta virkninger f.eks at:

- Det meste av sjøområdene da vil være uten arealformål
- Tiltak på havbunnen må håndteres etter sektorlovgivningen
- Det vil være uklart om hensynssonene vil gjelde på havbunnen

«Fiskeridirektoratet region Sør mener at en ordinær planendring av kommuneplanen må gjennomføres dersom hummerhavbeite skal kunne godkjennes. Da vil alle parter som har interesser i saken få anledning til å uttale seg. Videre vil det være anledning til å vurdere om arealet angitt for hummerhavbeite har for høyt konfliktnivå.» Fylkeskommunen uttaler at de har lagt til grunn at det ikke skal åpnes for ytterligere akvakulturanlegg i kommunen og konsekvensene av en endring ikke kommer klart frem. Foruten forholdene som gjelder det å utelate kombinert arealformål på sjøbunnen vises det til at allmennhetens friluftsinnteresser, blant annet krabbe- og hummerfiske som fritidsutøvelse, ikke er drøftet. Også Flekkerøy Fiskeriforening og Fiskarlaget Sør er uenige i at endringen kan gjøres som mindre endring. Fiskeriorganisasjonene viser til interessekonflikten mellom havbeite og ordinært fiske. Endringen oppfattes ikke som en klargjøring, men en endring av planen til også å omfatte havbeite. Kystverket og fylkesmannens miljøvernavdeling har ingen merknader til den foreslåtte endringen.

I høringsbrevet om mindre endring av kommuneplanen framgår det derfor at det ikke entydig avklart igjennom kommuneplanprosessen om havbeite, dvs akvakultur på sjøbunnen, er i strid med hensynet bak planen. Rådmannen er imidlertid enig i at konsekvenser av å åpne sjøbunnen for akvakultur, havbeite heller ikke er drøftet ved utarbeidelse av kommuneplanen eller i høringsbrevet om mindre endring av kommuneplanen. Kommuneplanen drøfter kun konflikten mellom akvakultur og hensynet til rekreasjon og båtutfart.

Flekkerøyhummer har overfor kommuneplanen forslått å endre kommuneplanbestemmelsen slik:

§17b. Kombinert formål sjø Arealformålet gjelder vannflate, vannsøyle og bunn. Arealene her skal disponeres til ferdsel, fiske, natur og friluftsliv. Nye akvakulturlokaliteter med permanente anlegg i overflaten inngår derfor ikke.

Kommuneplanbestemmelsene kan ikke endres slik uten ny høring/samtykke fra sektormyndighetene. Administrasjonen har lagt forslaget fram for fylkeskommunen og fiskeridirektoratet. Fiskeridirektoratet opprettholder sitt varsel om innsigelse. Fylkeskommunen mener at dette forslaget til bestemmelse ikke er entydig og at konsekvensene ved en slik bestemmelse er uklar. Forslaget kan ikke betraktes som mindre endring. I tillegg vil foreslått bestemmelse ikke imøtekomme fylkeskommunens uttalelse i brev 21.1.2013.

Heller ikke en bestemmelse som foreslått av Flekkerøy Hummer SA vil kunne åpne for, hummerhavbeite uten dispensasjon fra kommuneplanen. Hummerhavbeite er pr definisjon i akvakultur etter akvakulturloven. I kommuneplanen kan akvakultur avsettes som eget underformål under hovedformålet *Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsoner* eller inngå i kombinasjon med andre formål i sjø, for eksempel ferdsel, fiske, natur, friluftsliv og akvakultur (NFFFA). Av planbeskrivelsen til kommuneplanen framgår det at akvakultur ikke inngår i kombinerte formål i sjø.

Fylkeskommunen har i sitt høringsbrev til mindre endring av kommuneplanen uttalt at de har lagt til grunn at kommuneplanen ikke åpner for akvakulturanlegg. Det er fylkeskommunen som er konsesjonsmyndighet for akvakultur og som etter akvakulturloven har plikt til å se til at omsøkt konsesjon ikke er i strid med vedtatte arealplaner. Rådmannen kan ikke tilrå en mindre endring av kommuneplanen når fiskeridirektoratet har varslet innsigelse og fylkeskommunen mener at det ikke er hjemmel for en mindre endring av kommuneplanen på dette området.

Det følger av lovkommentaren til plan- og bygningsloven § 11-17 at planendringen må behandles som ordinær planendring dersom berørte myndigheter er imot en slik endring. På denne bakgrunn legger rådmannen til grunn at kommunens forslag til endring/presisering av kombinerte formål i sjø og vassdrag, likevel ikke kan gjøres som en mindre endring.

Kommunen har henvendt seg til Miljøverndepartementet med spørsmål angående uklarheter i kommuneplanens arealformål i sjø. Miljøverndepartementet viser til Nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister der det framgår av ved bruk av kombinerte arealformål i sjø er det påkrevd med utdyping av hva som inngår i arealformålet. I kommuneplanen er slikt angitt i planbeskrivelse, men ikke i tegnforklaringen eller bestemmelsene. Miljøverndepartementet heller derfor til at disse deler av sjøområdene er derfor å betrakte som ikke planlagte.

Rådmannen tar Miljøverndepartementet sine synspunkt til etterretning. Dette innebærer at sjøområdene, visst som kombinerte formål i kommuneplankartet, er å anse som ikke planlagte inntil neste kommuneplanrevisjon.

Rådmannen vil ikke anbefale å starte arbeidet med en ordinær endring av kommuneplanen nå. Det vises til bystyrets behandling av spørsmålet i kommunal planstrategi og at det ikke er avsatt ressurser til revisjon av kommuneplanen i plan- og utredningsprogrammet. Manglene ved kommuneplanen er og behovet for presisering av kommuneplanen er framkommet som følge av Flekkerøyhummer sin søknad om konsesjon for hummerhavbeite. En ordinær kommuneplanendring er tidkrevende og vil ikke medføre en snarlig avklaring som hjemler akvakultur, havbeite.

Reglene for konsesjon for havbeite framgår av lov om akvakultur og forskrift om havbeite. Myndigheten til å gi konsesjon er delegert til fylkeskommunen. Det framgår av havbeiteforskriften § 5 at «Løyve til havbeite skal tildelast etter koodinerte sakshandsamingsrundar». Slik runde er ikke iverksatt. Derimot har Fiskeri og kystdepartementet sendt på høring en endring av forskriften, med høringsfrist 31.12.2012, med forslag om at tillatelser til havbeite skal tildeles fortløpende. Forskriften er ikke ferdigbehandlet. Fylkeskommunen kan ikke behandle søknader om havbeite før det er klarert etter havbeiteforskriften.

Det framgår av akvakulturloven at søknaden ikke må være i strid med vedtatte verneplaner eller arealplaner etter plan- og bygningsloven. Etter akvakulturloven § 15 og havbeiteforskriften § 7 kan tillatelse likevel gis dersom det foreligger samtykke fra vedkommende plan- og vernemyndighet. Det er også en forutsetning for konsesjon at det er gitt tillatelse etter lov om matproduksjon og mattrygghet, forurensingsloven, havne- og farvannsloven og lov om vassdrag og grunnvann. Som en del av konsesjonsbehandlingen skal søknaden kunngjøres i Norsk Lysningsblad og to aviser.

Fylkeskommunen kan fastsette krav om merking av havbeitedyr før utsetting eller i forbindelse med høsting og pålegge merking av havbeitelokalitet og godkjenne merking etter søknad fra innehaver av tillatelsen. Etablering og bruk av anlegg og innretninger på havbunnen kan bare skje i den grad det går fram av tillatelsen. Innehaver av tillatelse til havbeite har enerett til gjenfangst av den utsatte arten i lokaliteten, jf havbeiteforskriften §§ 27-30.

Marit Eik

Punkt 41/13: Fornyelse av viljeserklæring angående eierskap i Agder Energi.

Bilag

Vedtak BYSTYR, 15052013, Sak 59/13, Fornyelse av viljeserklæring angående eierskap i Agder Energi.

avtaleverket.pdf

veileder til avtaleverket.pdf

viljeserklæring.pdf

Forslag til ny viljeserklæring 2013.pdf

Arkivsak-dok. 201303192-1
Saksbehandler Tomas Torgersen / Ragne Karine Eklind

Saksgang Møtedato
Formannskapet 17.04.2013
Bystyret 15.05.2013

Fornyelse av viljeserklæring angående eierskap i Agder Energi.

Sammendrag

I år 2000 gikk Vest-Agder Energiverk, Aust-Agder Kraftverk og Kristiansand Energiverk sammen om å danne Agder Energi ("**Selskapet**") og var fra starten eid av de 30 kommunene på Agder ("**Agdereierne**"). Etter en prosess i 2001 om å utrede et salg av en betydelig aksjepost til en "industriell eier", ble 45,53 % av aksjene solgt til Statkraft AS.

Ettersom hver av kommunene etter salget bare eide en liten del av aksjene var det nødvendig at alle kommunene sto sammen for å sikre at de ville få gjennomslag for sine ønsker om styringen av selskapet. For å få dette til i praksis inngikk Agdereierne "**Samordningsavtalen**" (se vedlegg) som forplikter alle kommunene til å stemme samlet etter flertallets ønske. Denne metoden garanterer gjennomslag bare så lenge Agdereierne til sammen eier mere enn halvparten av aksjene, derfor ble det også skrevet inn i Samordningsavtalen en klausul som innebar at ingen av kommunene i Agdereierne skulle selge sine aksjer i perioden frem til 1. juli 2005 ("**Fredningstiden**").

Etter utløp av Fredningstiden inngikk Agdereierne en ny avtale ("**Viljeserklæringen**") som etablerte at kommunene ikke skulle gjennomføre aksjesalg som reduserte Agdereiernes totale eierandel til under 50 %. Viljeserklæringen hadde varighet til juli 2008, hvorpå den ble forlenget med fem nye år (med unntak av Søgne og Valle som bare forlenget med tre). Viljeserklæringen løper nå ut i juli 2013, og det er derfor aktuelt å ta stilling til om man skal fornye den.

Det er betydelige fordeler for kommunene om de makter å forenes om å fornye Viljeserklæringen. Først og fremst fordi at man ved å beholde posisjonen som majoritetsaksjonær (samlet) beholder kontrollen over selskapet. Aksjonæravtalen som er inngått med Statkraft inneholder en klausul som medfører at Statkraft har forkjøpsrett dersom noen av kommunene skal selge sine aksjer og ingen av de andre kommunene vil kjøpe dem. Det betyr i realiteten at de vil ha mulighet for å overta majoriteten av aksjene dersom kommunene selger seg ned.

Selskapet er for tiden inne i en prosess om å utrede muligheten for en fusjon med Skagerak Energi AS. For å stå sterkest mulig i en eventuell forhandlingsposisjon som vil oppstå dersom det viser seg at fusjonen er ønskelig, så vil det bli svært viktig for Agdereierne å ha majoriteten av aksjene i Agder Energi.

Forslag til vedtak

1. Kristiansand kommune vedtar å fornye Viljeserklæringen med ett år, det vil si utløp 1. juli 2014.
2. Kristiansand kommune vedtar å fornye Viljeserklæringen med ytterligere ett år, det vil si utløp 1. juli 2015, dersom det skulle vise seg at forslag om fusjon ikke er ferdig utredet og presentert for Selskapets styre innen 1. juli 2014.

Tor Sommerseth
Rådmann

Terje Fjellvang
Økonomidirektør

Vedlegg:

- Avtaleverket (Aksjesalgavtalen med Statkraft, Aksjonæravtalen, Samhandlingsavtalen)
- Veileder til avtaleverket
- Viljeserklæringen
- Forslag til ny viljeserklæring

Bakgrunn for saken

I år 2000 gikk Vest-Agder Energiverk, Aust-Agder Kraftverk og Kristiansand Energiverk sammen om å danne Agder Energi og var fra starten eid av de 30 kommunene på Agder. Etter en prosess i 2001 om å utrede et salg av en betydelig aksjepost til en "industriell eier", ble 45,53 % av aksjene solgt til Statkraft AS. I forbindelse med salget ble det inngått to avtaler som har stor betydning for den aktuelle problemstillingen:

1.1. Aksjonæravtalen

Aksjonæravtalen regulerer forholdet mellom Statkraft og Agdereierne i forhold til hvordan de skal styre Selskapet sammen. De viktigste punktene er:

- Avtalen går foran Selskapets vedtekter
- Statkraft aksepterer at Agdereierne inngår Samordningsavtalen, i dens nåværende form. Det vil si at de aksepterer at Agdereierne avgjør saker innad, før de stemmer som en enkelt bolk.
- Agdereierne kan alene bestemme størrelsen på utbytte fra Selskapet så lenge de eier mer enn 50% av aksjene.
- Hvis Statkraft i fremtiden skulle eie mere enn 50% av aksjene i Selskapet, skal de ha rett til å utpeke flertallet av styret (6 av 12 inkludert styrets leder som har dobbeltstemme) og bedriftsforsamlingen (25 av 48). Den samme retten tilfaller ikke Agdereierne eller andre som måtte eie mere enn 50% av aksjene.
- Aksjonærer som eier minst 1/3 av aksjene har vetorett i følgende tre saker: Ansettelse av administrerende direktør, inngåelse av avtaler som ikke er forretningsbaserte, og kjøp eller salg av anleggsaktiva, selskaper, fisjon og fusjon av datterselskaper.
- Statkraft har videre vetorett dersom Selskaper foreslår å inngå avtaler hvor en annen aksjonær er part i avtalen.
- Dersom en part i Agdereierne ønsker å selge en del av eller hele sin aksjebeholdning i Selskapet, skal de andre partene i Agdereierne ha forkjøpsrett på dem. Dersom de ikke benytter seg av denne forkjøpsretten, skal Statkraft ha forkjøpsrett foran alle andre potensielle kjøpere.

Som man ser av punktene ovenfor, vil kontrollen over selskapets avgjørelser endres betydelig dersom Agdereierne selger seg ned til under 50 % av aksjene. Det er god grunn til å tro at Statkraft vil benytte seg av forkjøpsretten og bli majoritetsaksjonær og dermed få rett til å utpeke flertallet av styret, dersom de får mulighet til dette.

1.2. Samordningsavtalen

Samordningsavtalen er en avtale inngått mellom de 30 kommunene i Agdereierne. Denne avtalen fastsetter først og fremst at Agdereierne skal opptre og stemme som en enhet i stedet for å handle individuelt i utøvelsen av eierskapet i Selskapet. I tillegg legger den begrensninger på muligheten for en part i Agdereierne å selge sine aksjer uten samtykke fra de resterende Agdereierne.

- *"§2 -- Partene forplikter seg til i forkant av hver generalforsamling i Selskapet å ha et formøte der de foretar samordnet prøveavstemning i alle saker på dagsorden for generalforsamlingen. Partene er deretter på generalforsamlingen forpliktet til å stemme i samsvar med stemmeflertallet på formøtet."*
- *"§3 -- Partene forplikter seg til å opptre som en samlet gruppe ved valg av medlemmer til styret, bedriftsforsamlingen, samt ved utøvelse av andre organisatoriske rettigheter i Selskapet."*
- *"§4 – Partene forplikter seg til å ikke selge [...] aksjer i selskapet [...] frem til 1. Juli 2005 (Fredningstiden). "*
- *"§6 – [Etter utløp av Fredningstiden] Dersom ett eller samlet salg av aksjer i Selskapet medfører at partene til sammen blir eier i Selskapet med 50 % eller mindre [...] krever dette tilslutning fra minst 30 % av partene i henhold til deres eierandeler i Selskapet."*

Dersom man velger å ikke fornye Viljeserklæringen, vil fremdeles §6 legge begrensninger på salg av aksjer for partene i Agdereierne. Denne begrensningen er dog betraktelig svakere enn det Viljeserklæringen legger til rette for. Brudd på §6 vil allikevel gi grunn for de resterende aksjonærene til å rette krav mot de parter som bryter med den, i motsetning til Viljeserklæringen som er uten sanksjonsmuligheter. Man bør allikevel notere seg at dersom mere enn 70% av Agdereierne (målt etter aksjer i selskapet) velger å fornye Viljeserklæringen, så vil dette blokkere de resterende 30% fra å selge seg ned slik at Agdereierne totalt blir sittende med mindre enn 50% av aksjene.

2. Argumenter for og imot fornyelse av Viljeserklæringen

2.1. Regional kontroll over Selskapet

Ved å beholde posisjonen som majoritetsaksjonær beholder Agdereierne (samlet) kontrollen over selskapet. Aksjonæravtalen som er inngått med Statkraft inneholder en klausul som medfører at Statkraft har forkjøpsrett dersom noen av kommunene skal selge sine aksjer og ingen av de andre kommunene vil kjøpe dem. Det betyr i realiteten at de vil ha mulighet for å overta majoriteten av aksjene dersom kommunene selger seg ned totalt sett. Hvis Statkraft overtar majoriteten kan de peke ut 25 medlemmer til bedriftsforsamlingen, og Agdereierne peker da ut kun syv stk. Statkraft vil også kunne peke ut et flertall i styret og få velge styreleder. I tillegg vil Agdereierne miste bestemmelsen i forhold til utbyttensnivået. I aksjonæravtalen er det avtalt at utbytte til aksjonærene skal tilsvare minimum 50 % av foregående års overskudd «til disposisjon» så lenge dette er forretningsmessig forsvarlig sett i forhold til Selskapets vedtatte investeringsplaner og kapitalbehov. Men så lenge Agdereierne eier mer enn 50 % av aksjene, er det lagt inn et unntak som gjør at Agdereiernes styremedlemmer (det må være enstemmig) kan se bort i fra dette punktet i avtalen og avgjøre spørsmål om utbytte.

Tapet av kontroll kan gjøre at aksjene til de resterende Agdereierne vil bli mindre attraktive å beholde, men dette vil avhenge av hva begrunnelsen for eierskapet er. Hvis målet ved eierskapet er å ha bestemmende innflytelse i selskapet, vil en aksje uten bestemmende innflytelse, ha en mindre verdi (ikke pengeverdi) for den aktuelle eieren. Agdereierne ser på seg selv som strategiske eiere og de har i felleskap begrunnet sitt eierskap i sin eierskapsmelding¹ med blant annet:

- At eierkommunene bidrar med kunnskap om regional politisk forhold og samfunnsliv
- At eierkommunen skal ha oversikt og kontroll over verdier og muligheten for å videreutvikle virksomheten
- At eierkommunene skal bidra til at selskapet bidrar med til en positiv utvikling for det lokale arbeidsmarkedet og lokal kompetanse.

Alle disse tre punktene blir vanskeligere å gjennomføre som en minoritetseier.

Men hvis dette ikke lenger er målet med eierskapet, og man ønsker kun å være en finansiell eier som er ute etter størst mulig avkastning ved å utnytte forretningsmuligheter i bransjen (uansett lokalisering), så er det ikke fullt så viktig å ha bestemmende myndighet. Statkraft AS er en industriell eier som, uavhengig av eierprosent, skal til enhver tid gjøre det som er forretningsmessig forsvarlig for Selskapet; aksjonæravtalen fastsetter at Selskapet uansett eier skal drives etter forretningsmessige prinsipper. Dette innebærer i realiteten et minoritetsvern som beskytter dem mot at majoritetsaksjonær skulle presse igjennom endringer av egne interesser som nødvendigvis ikke er det økonomisk mest fordelaktige for selskapet (for eksempel, å sikre regionale arbeidsplasser på bekostning av selskapets profitabilitet). Majoritetsaksjonær(ene) har allikevel en betydelig frihet til å styre Selskapet i ønsket retning. Det står også i aksjonæravtalen at Statkraft vil i naturlig utstrekning utpeke styremedlemmer med regional forankring.

¹ http://www.agdereierne.no/wp-content/trykkorig_eierskapsmelding.pdf

2.2. Utredning av fusjonsmuligheter

Agder Energi er for tiden inne i en prosess om å utrede muligheten for en fusjon med andre kraftselskap. Ett av alternativene som vurderes er en fusjon med Skagerak Energi AS, hvor Statkraft er majoritetsaksjonær. For å stå sterkest mulig i en eventuell forhandlingsposisjon som vil oppstå dersom det viser seg at fusjonen er ønskelig, så vil det bli svært viktig for Agdereierne å fremdeles ha majoriteten av aksjene i Agder Energi.

Noe av bakgrunnen for denne utredningen finner man i en presentasjon² konserndirektør Tom Nysted holdt i oktober 2012 hvor han formidlet sin vurdering av markedssituasjonen til Selskapet. I denne presentasjonen kom det tydelig frem at kraftselskapene i Norge de nærmeste årene vil ta inn over seg at det finnes betydelige gevinster for selskapene ved å konsolidere seg til større aktører. Dagens situasjon i kraftproduksjonsmarkedet er karakterisert av mange små aktører og noen få store. Videre er nettleverandørene pålagt store investeringskrav av staten de neste 8 årene for å utbedre kapasiteten i nettet. Dette skaper utfordringer for mindre aktører med å innhente den nødvendige kapitalen for å gjennomføre utbyggingen. Større aktører vil stå sterkere posisjonert til å møte disse utfordringene, derfor finnes det store synergi-effekter å hente ved å slå sammen små selskaper med hverandre eller med en av de større aktørene på markedet. En rapport utarbeidet av Thema Consulting Group har estimert den potensielle gevinsten ved å fusjonere kraftselskapene i Sør-Norge til 17-46 milliarder kroner (se vedlegg).

Det er et potensiale for å oppnå en fremtidig gevinst ved å være eier i Agder Energi. Hvis man ønsker å ta del i denne mulige gevinsten, er sannsynligheten for å oppnå dette større hvis Agdereierne står samlet og har majoriteten i selskapet. På denne bakgrunn anbefaler rådmannen at Kristiansand kommune vedtar å forlenge Viljeserklæringen slik dette fremgår av forslag til vedtak.

² http://www.agdereierne.no/wp-content//Tom-Nysted_eiermøte12102012.pdf